

Dansk Erhvervs NøgletalsNyt

Højeste inflation siden 1985

Af: Cheføkonom Tore Stramer og seniorøkonom Kristian Skriver

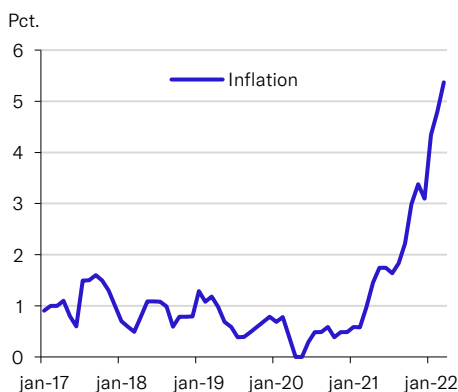
Denne uges udgave af nøgletalsnyt er sprængfyldt med nøgletal omkring stigende inflation. Vi har fået nye tal, der viser, at inflationen herhjemme var på 5,4 pct. i marts. Vi skal helt tilbage til 1985 før vi sidste havde så høj en inflation herhjemme. Det er særligt stigende priser på energi, der sender inflationen i vejret, men også det generelle prispres er høj i øjeblikket. Det er især afspejlet i kerneinflationen (uden energi og ikke-forarbejdede fødevarer), der var 3,2 pct. i marts. Forklaringen på den høje inflation er, at der er en stor global efterspørgsel efter energi og varer, hvor udbuddet ikke kan følge med. Dertil er fragtraterne også høje, hvilket gør det dyrt at få varer hjem fra udlandet.

De høje prisstigninger på energi er også blevet en stor regning for erhvervslivet. Alene med de prisniveauer, vi havde i andet halvår af 2021, er regningen til el og gas for fremstillingsindustrien fordoblet fra ca. 6 mia. kr. til ca. 12 mia. kr. Det er en enorm stor ekstraregning for industrien, der har gjort det markant dyrere at producere. Dertil kommer den øgede regning til brændstof. Det er samtidig værd at have for øje, at priserne på el og gas er steget yderligere i begyndelsen af 2022, hvilket vil øge ekstraregningen yderligere.

I denne uge har vi også fået tal for forbrugertilliden, der faldt til minus 20,9 i april. Det kommer ovenpå et voldsomt fald i marts. Nu er forbrugertilliden på det laveste niveau siden 1988. Vi vurderer, at det er de høje energipriser samt krigen i Ukraine, der trykker humøret hos de danske forbrugere.

Vi har dog endnu ikke set, at de dårligere humør hos forbrugerne i Danmark og udlandet har trukket dansk økonomi ned. Tværtimod er danske eksportvirksomheder er startet 2022 i storform med imponerende flot vækst. I februar steg eksporten af varer og tjenester med 1,4 pct. I løbet af de seneste tre måneder er eksporten tilmed steget med hele 2,7 pct. Det viser med alt tydelighed at danske virksomheder nyder godt af den globale genopretning af økonomien.

Nøgletal	Side
Højeste inflation i Danmark siden maj 1985	2
Producentpriserne stiger med historisk hastighed	3
Ekstraregning til fremstillingsindustriens for udgifter til gas og el på 6 mia. kr.	4
Endnu et kraftigt dyk i forbrugertilliden – laveste forbrugertillid siden 1988	5
Dansk eksport i storform - imponerende eksportvækst på 1,4 pct. i februar	6
Beskæftigelsen steg med 9.000 personer i februar	7
IMF i stor prognosenedjustering	8

Højeste inflation i Danmark siden maj 1985

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik viser, at inflationen var 5,4 pct. i marts. Til sammenligning var inflationen 4,8 pct. i februar. Det er den højeste årsstigning i forbrugerprisindekset siden maj 1985, hvor årsstigningen ligeledes var 5,4 pct. Det er særligt højere priser på energi, der sender inflationen mod himlen.

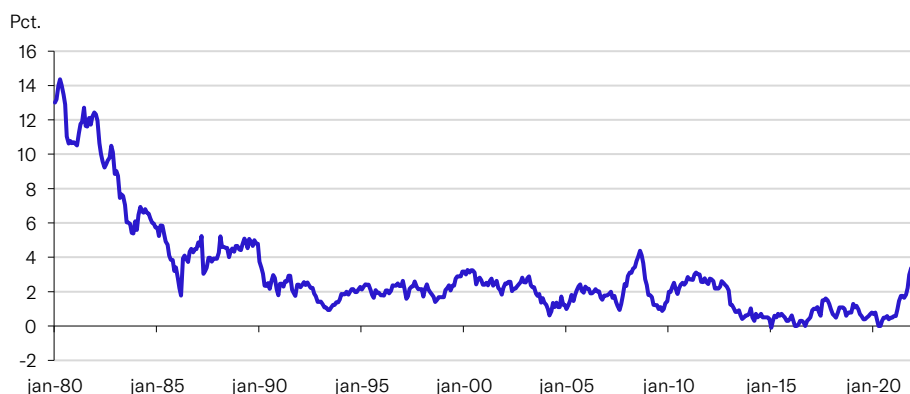
Det er rent ud sagt vilde tal, der viser, at den almindelige dansker er ramt af ekstraordinært store prisstigninger. I mange år har forbrugerpris-inflationen i Danmark været lav og stabil. Det billede er forandret i løbet af det seneste år, hvor inflationen er banket i vejret.

Inflationen er yderligere banket i vejret, fordi krigen i Ukraine har ført til markante prisstigninger på energi. Dertil kommer det, at priserne på en lang række råvarer er steget voldsomt, fordi Ukraine og Rusland udgør en stor del af den globale eksport. Det er særligt tilfældet for hvede, majs og solsikkeolie.

De kraftige prisstigninger på energi og råvarer kommer på det værst tænkelige tidspunkt, hvor inflationen allerede er på det højeste niveau i flere årtier. Ovenpå genåbningen af økonomien er den globale efterspørgsel efter energi steget kraftigt, mens udbuddet af energi er svagt. Det havde allerede inden krigen i Ukraine sendt energipriserne i vejret. Særligt gaspriserne i Europa var steget ekstraordinært meget. Blandt andet fordi at de europæiske gaslagre var lave på grund af lavere leverancer fra Rusland. Krigen i Ukraine har yderligere udfordret den europæiske energiforsyning, hvilket har sendt gaspriserne i vejret.

Det er dog ikke kun priserne på energi, der er årsag til den høje inflation herhjemme. Kerneinflationen, der er inflation uden energi og ikke-forarbejdede fødevarer, var på 3,2 pct. i marts. Det underliggende prispres er stort, fordi de høje energipriser gør det dyrt at producere varer, mens også høje fragtrater gør det dyrt at transportere varer hjem fra udlandet. Det understreges, når vi ser på producentprisindekset for varer, der er steget med 31 pct. det seneste år. Den seneste måned har vi blandt andet set højere priser på tøj og personbiler trækker inflationen op.

Dansk forbrugerpris-inflation

Kilde: Danmarks Statistik og Macrobond.

Note: Forbrugerpris-inflation er årlig stigning i forbrugerpriserne

Producentpriserne stiger med historisk hastighed

Nye tal fra Danmarks Statistik viser, at det samlede producentprisindeks for varer steg med 35,1 pct. i marts i forhold til samme måned sidste år. Det er den største prisstigning, der er registreret i statistikens historie siden 2005. Importprisindekset er samtidig steget med 20,3 pct. over det seneste år, hvilket ligeledes er den største stigning i statistikens historie.

Det er rent udsagt svimlende prisstigninger, der rammer dansk erhvervsliv i øjeblikket. Det gør kun ondt værre, at prisstigningerne er bredt funderet. Priserne på såvel råvarer, maskiner og energi er bragt i vejret over det seneste år. Det er kombinationen af et kraftigt globalt opsving og et fortsat pres på de globale forsyningskæder, der har sendt virksomhedernes producent- og importpriser mod himlen. Dertil har krigen i Ukraine givet yderligere løft til energipriserne og en række råvarepriser i marts.

Priserne vil stige yderligere i foråret

Ser vi fremad hen over foråret og sommeren, så skal vi desværre berede os på yderligere prisstigninger. Krigen i Ukraine har udløst kraftige prisstigninger på både energi og en række råvarer. Det er prisstigninger, der for alvor vil ramme producent- og importpriserne over de kommende måneder.

Dertil er en række store kinesiske byer i øjeblikket pålagt betydelige restriktioner som følge af en høj corona-smitte. Det betyder, at produktionen og en række store kinesiske havne i øjeblikket kører på nedsat kraft. Det vil uvægerligt bidrage til at øge de globale priser på både fragt og en række råvarer.

Som tingene ser ud nu, så vil virksomhedernes producentpriser nå nærmest astronomiske stigningstakter på omkring 40 pct. hen over foråret og sommeren.

Forbrugerprisinflationen har retning mod 6 pct. herhjemme

En del af den voldsomme stigning i virksomhedernes producent- og importpriser vil blive sendt videre til forbrugerne over de kommende måneder. Ifølge tal fra Danmarks Statistik varslede 51 af detailvirksomhederne i marts, at de ville sætte priserne op over de kommende tre måneder. Det er et ekstraordinært højt niveau, der tilmed er bredt funderet på tværs af detailsektoren.

Det er en udvikling, der vil bidrage til at løfte forbrugerprisinflationen yderligere hen over foråret. Som tingene ser ud nu, så forventer vi at forbrugerprisinflationen vil stige fra det nuværende niveau på godt 5 pct. til ca. 6 pct. hen over foråret. Det vil i så fald være den højeste inflationen, der er registreret siden starten af 80'erne. Altså er der udsigt til den højeste inflation i knap 40 år hen over foråret. Det bør dog pointeres, at usikkerheden er enorm, og at prisudsvingene på såvel råvarer- og energimarkedet er ekstraordinært store i øjeblikket.

Ekstraregning til fremstillingsindustriens for udgifter til gas og el på 6 mia. kr.

Nye tal fra Danmarks Statistik viser, at prisstigningerne på elektricitet og naturgas er en stor regning for industrien. De senest opgjorte priser viser, at for en mellemstor industri-virksomhed var elektricitet (inkl. distribution og nettoafgifter) dobbelt så dyr i andet halvår 2021 som for året 2020. Naturgas er steget endnu mere og var blevet næsten tre gange så dyr.

Med de senest offentliggjorte halvårspriser vil fremstillingsindustriens udgifter til de to energityper samlet stige fra et niveau på 5,7 mia. kr. i 2020 til 11,7 mia. kr. Det er en stigning på 6 mia. kr. Dertil skal lægges en ekstraregning til brændstof, der også er steget kraftigt.

Det er en enorm stor ekstraregning for industrivirksomhederne, der har gjort det markant dyrere at producere. For at finde forklaringen på de store prisstigninger, skal vi kigge til udlandet, hvor vi ser et tilsvarende billede. Det er en uheldig kombination af opblomstring i økonomien samt svagt udbud af energi, der har sendt energipriserne i vejret. Ovenpå genåbningen af økonomierne sidste år er den globale efterspørgsel efter energi steget kraftigt, men udbuddet har ikke kunne følge med. Særligt gaspriserne i Europa er steget ekstraordinært meget. Blandt andet fordi at de europæiske gaslagre var lave på grund af lavere leverancer fra Rusland.

Men når vi får tallene for første halvår 2022, vil regningen dog være endnu større. Siden andet halvår sidste år er ondt dog blevet værre. Prisstigningerne på energi er gået fra at være høje til at være vanvittigt høje. De færre gasleverancer fra Rusland fortsatte ind i 2022, hvilket har sendt gaspriserne yderligere i vejret, mens også krigen i Ukraine har sendt priserne yderligere op.

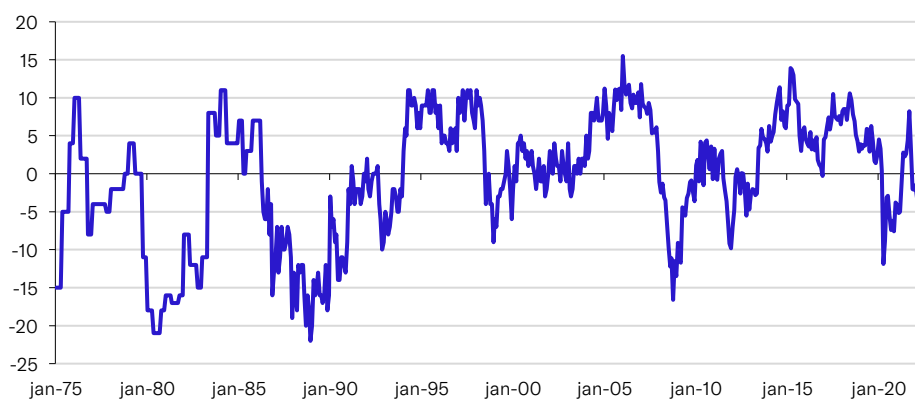
Endnu et kraftigt dyk i forbrugertilliden – laveste forbrugertillid siden 1988

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik viser, at forbrugertilliden i april faldt til minus 20,9 mod minus 14,4 i marts. Det er det laveste niveau siden december 1988.

Det kraftige fald i april kommet ovenpå et voldsomt fald i marts. Det er krigen i Ukraine og de kraftige stigninger i energipriserne, der tyngder forbrugernes optimisme til et historisk lavt niveau. Vi havde på forhånd ventet, at forbrugerne havde lagt en del af pessimismen på hylden efter begyndelsen på krigen er kommet lidt på afstand og ikke er eskaleret yderligere, men det er overraskende nok ikke sket. Forklaringen er, at de høje energipriser samt krigen i Ukraine giver simpelthen store panderynker for forbrugerne.

Der er ellers gode forudsætninger for fornuftig optimisme blandt forbrugerne. Som det ser ud nu, er der ro omkring privatøkonomien, fordi beskæftigelsen er rekordhøj og ledigheden er lav.

Forbrugertillid i Danmark

Kilde: Danmarks Statistik og Macrobond.

Dansk eksport i storform - imponerende eksportvækst på 1,4 pct. i februar

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik viser, at eksporten af varer og tjenester steg med 1,4 pct. i februar. I løbet af de seneste tre måneder er eksporten steget med hele 2,7 pct.

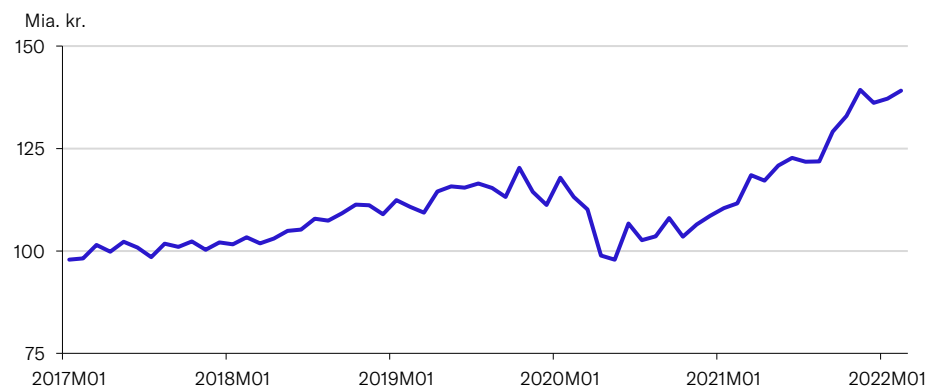
Danske eksportvirksomheder er startet 2022 i storform med imponerende flot vækst. Det viser med alt tydelighed at danske virksomheder nyder godt af den globale genopretning af økonomien.

Fremadrettet forventer vi modvind til dansk eksport ovenpå Ruslands invasion af Ukraine, der har udløst sanktioner mod Rusland. I 2021 udgjorde Danmarks eksport til Rusland 15,1 mia. kr., hvilket svarer til 1 pct., mens eksporten til Ukraine udgør 4,4 mia. kr.

Dansk eksport til Ukraine og Rusland er i et så begrænset omfang, at det i sig selv ikke bør sende eksporten i bakgear. Men krigen har samtidig sendt energi- og råvarepriserne i vejret og udløst stor usikkerhed, der betyder, at vækstudsigterne på flere eksportmarkeder i Europa har lidt et knæk, der udfordrer dansk eksportvækst.

Modvinden til dansk eksport fra krigen i Ukraine sker dog på et tidspunkt, hvor opsvinget er stærkt. Det seneste år har udfordringen for danske eksportvirksomheder ikke været mangel på efterspørgsel. I stedet har afsætningsmulighederne været begrænset af mangel på materialer og arbejdskraft. I udgangspunktet forventer vi derfor ikke, at krigen i Ukraine vil udløse et stort fald i eksporten. Men vi vil dog se store udfordringer for de danske eksportvirksomheder.

Dansk eksport af varer og tjenester, sæsonkorrigeret

Kilde: Danmarks Statistik.

Beskæftigelsen steg med 9.000 personer i februar

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik fredag viser, at lønmodtagerbeskæftigelsen steg med 9.000 personer i februar. Det er en overordentlig flot jobvækst, der viser at dansk økonomi var flyvende op til Ruslands invasion af Ukraine i slutningen af februar. Den private beskæftigelse steg alene med imponerende 10.000 personer i februar.

En del af forklaringen på den flotte jobvækst er naturligvis, at smitten aftog tydeligt i starten af året og restriktionerne blev rullet tilbage. Men når det er sagt, så er der ingen tvivl om, at væksten i dansk økonomi har været flyvende omkring årsskiftet.

Ser vi frem, så skal vi dog berede os på at fremgangen i beskæftigelsen vil løje kraftigt af. De stigende energipriser vil i kombination med et højere renteniveau og øget usikkerhed fra krigen i Ukraine dæmpe aktiviteten i dansk økonomi. Dertil vil den betydelige nedskalering af testaktiviteten trykke beskæftigelsen her i foråret.

Vi forventer dog som tingene ser ud nu en fortsat fremgang i beskæftigelsen på ca. 20.000 personer i år. Men usikkerheden er desværre steget betydeligt og en mere tydelig køling af arbejdsmarkedet kan ikke udelukkes.

IMF i stor prognosenedjustering – vil ramme dansk økonomi

IMF har i denne uge offentliggjort en ny prognose for verdensøkonomien. Det er desværre en prognose, der byder på en gevaldig nedjustering af de globale vækstudsigter. I forhold til den seneste prognose fra januar har IMF nedjusteret forventningerne til den globale vækst i år fra 4,4 pct. til 3,6 pct. Dertil er forventningerne til BNP-væksten i 2023 blevet nedjusteret fra 3,8 pct. til 3,6 pct.

Det er bestemt ikke hverdagskost, at IMF disker op med en så betydelig nedjustering af deres ellers kun tre måneder gamle prognose. Forklaringen er naturligvis, at krigen i Ukraine har svækket vækstudsigterne betragteligt.

Ikke overraskende forventer IMF et på alle måder ekstremt økonomisk tilbageslag i Ukraine på hele 35 pct. i år. Samtidig forventes BNP i Rusland at falde med henholdsvis 8,5 pct. og 2,3 pct. i 2022 og 2023. Det er det største økonomiske tilbageslag, der er registreret siden årene efter Sovjetunionens fald i 1991. Det er dertil bemærkelsesværdigt, at IMF har skåret hele 1,1 procentpoint af forventningerne til væksten i EU i år.

Udover at IMF har nedjusteret vækstforventninger, så er forventningerne til forbrugerprisinflationen blevet opjusteret mærkbart. Højdespringere er klart Europa, hvor IMF nu forventer en forbrugerprisinflation på svimlende 12,6 pct. i år. Vi står altså med en meget kedelig økonomisk prognose i hænderne, der byder på lavere global vækst og markant højere inflation. Krigen i Ukraine rammer i øjeblikket verdensøkonomien som en chokbølge, der presser priserne i vejret og dæmper den økonomiske aktivitet.

IMF gør det dertil klart, at der kan komme yderligere nedjusteringer, hvis sanktionerne bliver udvidet til også at ramme eksporten af energi fra Rusland til Europa.

Får konsekvenser for dansk økonomi

Det er en prognosenedjustering, der uvægerligt også vil få konsekvenser for udviklingen i dansk økonomi i år og næste år. Med udsigt til lavere vækst på vores eksportmarkeder, så må vi berede os på, at de danske eksportvirksomheder går en mere udfordret tid i møde. Dertil vil den tiltagende og høje inflation hæmme udviklingen i både privatforbruget og investeringerne herhjemme.

IMF's prognose for Danmark er desværre skæmmet af at være beregnet på baggrund af gamle tal, der ikke tager højde for den seneste markante opjustering af BNP-væksten i slutningen af 2021. Ser man igennem de gamle tal, så er der dog ingen tvivl om, at IMF forventer en tydelig opbremsning i den økonomiske aktivitet herhjemme. IMF forventer således noget der minder om en gennemsnitlig kvartalsvækst på ca. 0,1 pct. igennem 2022. Det må betegnes som en relativt kontant opbremsning efter et 2021, der bød på meget høj økonomisk aktivitet herhjemme. IMF forventer dog ikke, at opbremsningen i væksten vil blive ledsaget af en stigning i ledigheden.

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs NøgletalsNyt kan ske til cheføkonom Tore Stramer på tstr@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6107 eller seniorøkonom Kristian Skriver på kso@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6033.